

Jaarstukken 2018

gemeente
gouda

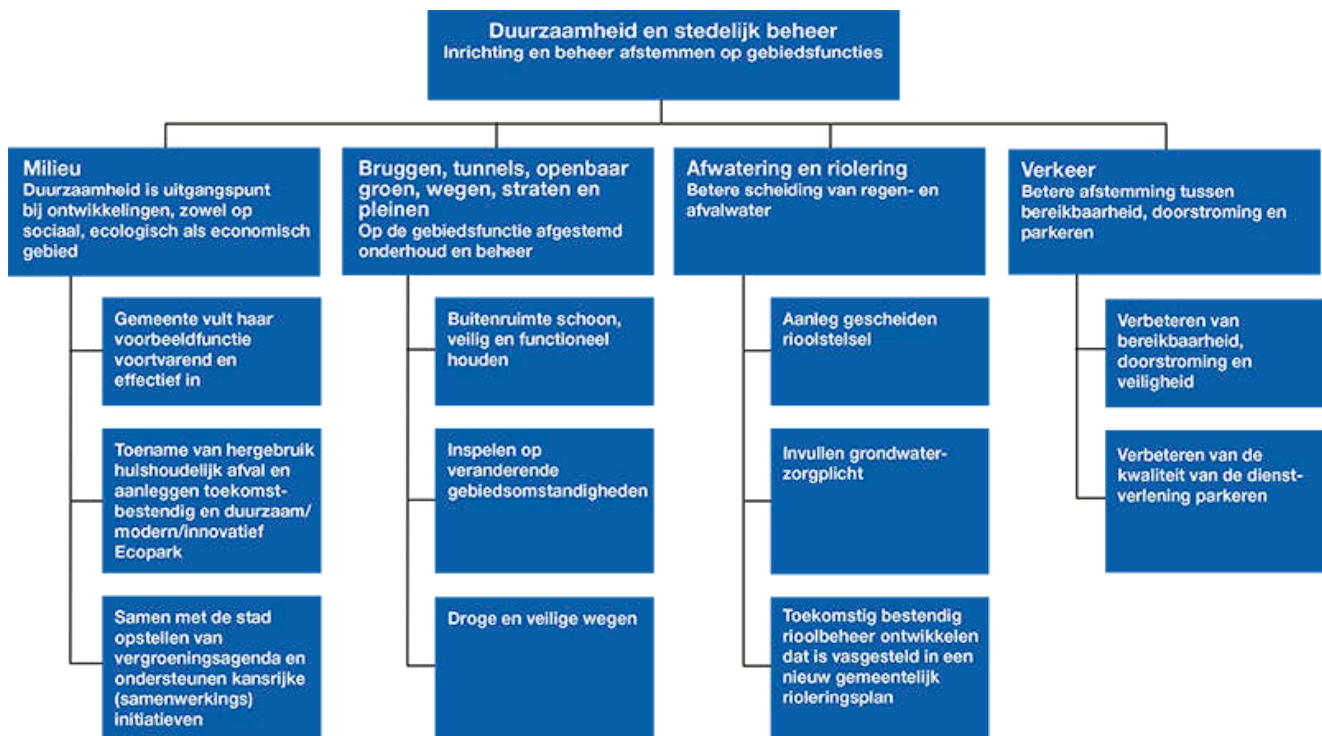

3.6 Duurzaamheid en stedelijk beheer

Toelichting bij de foto:

Uitreiking van de Groenprijs 2018 aan de buurtmoestuin Tulpenpad door wethouder Hilde Niezen.

3.6.1 Wat heeft Gouda bereikt?

3.6.2 Wettelijk voorgeschreven beleidsindicatoren

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) verplicht de gemeente om in de programma's te rapporteren over de realisatie van de maatschappelijke effecten aan de hand van een voorgeschreven set beleidsindicatoren, die (ook) gepubliceerd worden op waarstaatjegemeente.nl. Op de website staan alleen de actuele waarden. Om de waarden in perspectief te kunnen plaatsen, zijn in onderstaande tabel ook de waarden uit de Goudse programmabegroting 2018-2021 opgenomen. De wetgever wil met deze kengetallen de vergelijkbaarheid tussen gemeenten vergroten. Alle gemeenten zijn immers verplicht deze kengetallen te publiceren. Gouda betreurt het dat de kengetallen veelal niet van recente datum zijn en vaak onvoldoende aansluiten bij wat de gemeente zelf wil bereiken. Daarom heeft de gemeente naast de wettelijke verplichte indicatoren ook eigen indicatoren opgenomen. Deze zijn in dit programma te vinden onder het kopje "Wat heeft de gemeente ervoor gedaan".

Nr.	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland
1	Vervallen in de loop van 2018				
2	Vervallen in de loop van 2018				
3	Fijn huishoudelijk restafval	kg	2015	234	200
			2017	169	174
4	Hernieuwbare elektriciteit	%	2015	0,9	11,8
			2017	1,5	13,5

Nr.	Indicator	Toelichting
1	Vervallen in de loop van 2018	
2	Vervallen in de loop van 2018	
3	Fijn huishoudelijk restafval	Niet gescheiden ingezameld restafval dat te groot of te zwaar is om op dezelfde wijze als het huishoudelijk restafval te worden aangeboden.
4	Hernieuwbare elektriciteit	Het CBS hanteert de volgende definitie: Hernieuwbare elektriciteit is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa. Hernieuwbare elektriciteit komt uit bronnen die steeds opnieuw worden aangevuld. Kernenergie valt niet onder hernieuwbare elektriciteit.

3.6.3 Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?

Milieu en Duurzaamheid

Samen met partijen in de stad heeft de gemeente invulling gegeven aan de duurzaamheidsagenda. Aanpak en lijst met acties zijn beschreven in het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2016-2019. In 2018 is samengewerkt met een flink aantal partijen in de stad, waaronder organisaties, ondernemers, scholen, kerken, sportverenigingen. De duurzaamheidsmakelaar heeft hierin een belangrijke rol gespeeld, en daarnaast de samenwerking met het Duurzaamheidsplatform van bedrijven DPG. De Omgevingsdienst Midden-Holland, ODMH, speelt een belangrijke rol bij de uitvoering. In 2018 is significant meer inzet gepleegd op het thema duurzame ontwikkeling, onder meer door begeleiden van de Goudse warmteanalyse en de Regionale Energiestrategie.

Een (niet limitatieve) opsomming van activiteiten die de gemeente heeft ondernomen en waar de gemeente aan heeft bijgedragen volgt hieronder.

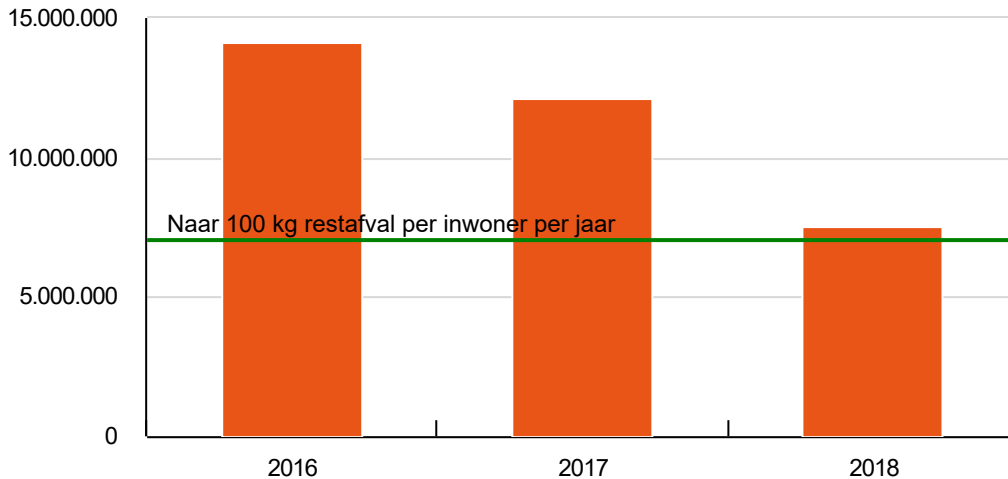
De gemeente vult haar voorbeeldfunctie voortvarend en effectief in

- CO₂-neutrale organisatie: De gemeente koopt 100% groene energie in, in samenwerking met andere gemeenten in de regio. In 2018 is een proef gestart om het kantoorafval in het Huis van de Stad gescheiden in te zamelen. Deze proef wordt uitgebreid en krijgt verder beslag in 2019.
- Duurzame mobiliteit: In Gouda zijn inmiddels zo'n 70 laadpalen. Dit aantal dekt in ruime mate de vraag en groeit naarmate de vraag groeit.
- Vastgoed gemeente: De uitvoering van het verduurzamingsplan is gestart. Er zijn 4 showcases aangewezen om als eerste (met extra communicatie) te worden aangepakt: Garenspinnerij, Schouwborg, Chocoladefabriek en Kinderboerderij.
- Duurzaam inkopen: Het actieplan Maatschappelijk verantwoord inkopen (MVI) wordt stapsgewijs uitgevoerd. Gouda heeft in oktober het "betonconvenant Midden-Holland" ondertekend, samen met andere gemeenten en marktpartijen. Bij inkoop zijn Social return, Fairtrade en duurzame mobiliteit belangrijke uitgangspunten.

Toename van hergebruik huishoudelijk afval

Doelstelling van de invoering van Afval Scheiden Loont is 75% afvalscheiding in 2020. Dat komt overeen met 100 kg restafval per inwoner per jaar. Hieronder het resultaat van 2018 vergeleken met jaren daarvoor:

Ontwikkeling kg restafval 2016-2017-2018

Het afvalscheidingspercentage in 2018 is 71.

Samen met de stad toewerken naar een CO₂-neutrale en aardgasvrije gemeente

- Duurzame impulsen: De gebiedsgerichte energie-aanpak op bedrijventerreinen die in samenwerking met DPG in gang was gezet is in 2018 voortgezet. Er is een DuurzaamheidsPrestatie van de Locatie bedrijventerrein (DPL-bt) op Gouwespoor uitgevoerd. Naar aanleiding daarvan zijn nieuwe acties in gang gezet (gezamenlijke inkoop van LED en PV) in samenwerking met het parkmanagement.
- Scholen hebben een energiescan en een installatiecheck gekregen en zijn daardoor in staat hun energieverbruik beter te beheersen;
- Sportclubs: Er zijn 10 door de gemeente aangeboden energiescans uitgevoerd. Tot dusver heeft dit geleid tot 3 realisaties van maatregelen (zonnepanelen/LED verlichting/isolatie), en tot 7 nadere adviezen aangevraagd door de sportclubs.
- Bedrijven: Croda, Zorgpartners M-H en Promen hebben gezamenlijk de energiecoöperatie Goudse Panelen opgericht. Inwoners kunnen intekenen voor energieafname van de zonnepanelen die op de bedrijfsdaken worden geplaatst. Er is veel belangstelling. De duurzaamheidsmakelaar begeleidt dit project samen met een externe partij. In samenwerking met de ODMH worden gebiedsgerichte bedrijven gezocht om aan te haken. In 2019 vindt dit project een vervolg.

- **Energietransitie:** Gouda neemt deel in het regionale proces om te komen tot een RES; Regionale EnergieStrategie. In januari 2018 is een warmteanalyse opgeleverd, opgesteld door CE Delft en Merosch. In de warmteanalyse is uitgezocht met welke technieken de gebouwde omgeving in Gouda in 2050 verwarmd zal kunnen worden en welke ingrepen nodig zijn in deze gebouwen en in hun energievoorziening om deze te realiseren. In de analyse is een modelberekening gemaakt van welke warmtetechnieken per buurt de laagste kosten hebben om de gebouwde omgeving te verwarmen zonder aardgas.
- **Inwoners:**
  - Woningeigenaren konden gebruik maken van de dienst van het energieloket Duurzaam Bouwloket;
  - De WoonWijzerWagen heeft in verschillende wijken gestaan;
  - Samen met het Wellantcollege werd een groenproject in de Vogelbuurt uitgevoerd;
  - WoonWijzerWinkel heeft een aantal wijkacties uitgevoerd;
  - Gemeente, ODMH en DPG hebben meegewerkt aan een project op het Technasium om jaren-30 woningen te verduurzamen. Het project krijgt een vervolg in 2019;
  - Van de 'regeling regenton' wordt nog altijd gebruik gemaakt;
  - Gouda is deelnemer aan "operatie Steenbreek". In dat verband zijn tuinambassadeurs opgeleid en aan de slag, er worden voorbeeldtuintjes op de kinderboerderij gerealiseerd en de aanleg van schooltuinen en moestuinen wordt gefaciliteerd via het samenwerkingsverband Natuur en MilieuPunt Gouda, van de gemeente, Brede School, IVN en ODMH;
  - De gemeente heeft medewerking verleend aan de duurzaamheidsdag, georganiseerd door de werkgroep ZIN van de Raad van Kerken en Humanistisch Verbond;
  - Met de (VO) scholen is de wedstrijd Duurzame Stad gehouden.
- **Afval horeca ondernemers Binnenstad:** In 2018 is door de Stichting Gouda Schoon een start gemaakt met het in eigen beheer inzamelen van horeca afval, met een elektrisch vrachtwagentje. Dit heeft tot gevolg dat (stinkende) kliko's en containers uit het straatbeeld rond de St. Janskerk zijn verdwenen en dat het aantal verkeersbewegingen flink is afgenomen. Behalve horecaondernemingen nemen ook winkels, bedrijven en organisaties deel.

Bruggen, tunnels, groen, straten, wegen en pleinen

Projecten

Status van de projecten benoemen en eventueel welke verschoven zijn of welke er juist bij zijn gekomen:

- Herinrichting Zuidelijk Stempel: in uitvoering;
- Ophogen Oosterwei Zuid: in uitvoering met herontwikkeling;
- Ophogen diverse laag gelegen wegvakken: gereed;
- Vervangen kademuur en verkeersveilig maken Kattensingel tot eind 2019: gereed;
- Vervangen kademuur Walvisstraat 2017-2018: gereed;
- Groot onderhoud aan civiele kunstwerken, steigers en oeverconstructies: in uitvoering;
- Walmuur W. Vroesentuin: in voorbereiding;
- Baggeren van watergangen: 80% gereed;
- Vervangen van openbare verlichting, deels met duurzame ledverlichting: in uitvoering, deels vertraagd;
- Vervangen van houten beschoeiing door duurzame beschoeiing van gerecycled kunststof: gereed .

Nieuwe projecten (jaarlijks):

Voor een aantal projecten doet de gemeente elk jaar een nieuwe ronde:

- Vervanging ondergronden speelplekken en speeltoestellen;
- Ophogen laag gelegen wegvakken;
- Vervangen asfaltdeklagen;
- Groot onderhoud elementenverharding.

Losse projecten:

- Vervanging damwand Vest: in voorbereiding;
- Vervanging slagboominstallatie Graaf Florisbrug: in uitvoering;
- Sealen deklaag Haastrechtsebrug: in voorbereiding.

Rioolprojecten:

- De Vogelbuurt: in voorbereiding;
- Kort Haarlem: in voorbereiding;
- Kadenbuurt: in voorbereiding;
- Korte Akkeren Oud: in voorbereiding;
- Omgeving Vossenburchkade: in voorbereiding;
- Binnenstad deelgebied omgeving Lange Groenendaal: in voorbereiding;
- Raam: in uitvoering.

Bodemdaling en openbare ruimte

De stevige stad (bodemdaling)

In historische steden treden, als gevolg van bodemdaling, veelvuldig urgente problemen op zoals water- en riooloverlast en funderingsschade. Gouda is één van de koplopers als het gaat om de aanpak van deze problemen in de bijzondere context van een historische stad.

In 2014 heeft de Coalitie Stevige Stad (gemeente samen met het Hoogheemraadschap van Rijnland, nationale kennisinstellingen en Rijkswaterstaat) de ambitie geformuleerd om te komen tot handelingsperspectieven voor de aanpak van 'overlast door' bodemdaling in Goudse Binnenstad.

Kern van de opgave in de binnenstad is het behoud en de versterking van een vitale en veilige historische binnenstad van Gouda. Bodemdaling, wateroverlast, waterkwaliteitsproblemen en een verouderende infrastructuur voor het (grond)waterbeheer en riolering vormen een fundamentele bedreiging van dit doel. Afgelopen jaren is veel informatie verzameld over grondwaterstanden, de stuurbaarheid ervan, de snelheid van bodemdaling en de relatie met het watersysteem. Deze kennis was nodig om maatregelen voor een structurele aanpak voor de bodemdaling te bepalen.

Er is een intensief communicatietraject gestart met bewoners en stakeholders. Een voorbeeld daarvan is de folder die is verspreid onder alle inwoners van de binnenstad, vele huiskamergespekken die zijn gevoerd in de lage delen van de binnenstad (zie ook de website www.gouda.nl/stevigestad). Tegelijkertijd is er gewerkt aan het ontwikkelen van handelingsperspectieven (voor gemeente, waterschap en particulieren). In het Kaderplan Bodemdaling (KBB) worden verschillende oplossingsrichtingen beschreven voor een structurele aanpak van de overlast door bodemdaling en geeft een advies over de voorkeursoplossing. Het streven is om het KBB aan het eind van 2019 af te maken. En deze vervolgens vast te laten stellen door de algemeen besturen van gemeente en hoogheemraadschap. Het uitgangspunt van het KBB is dat maatregelen de huidige overlast tot een aanvaardbaar niveau terugbrengen en toekomstige overlast tot minimaal 2050 voorkomen. Daarbij geven we ook een doorkijk naar het effect van de maatregelen in het jaar 2100. De oplossingen moeten echter ook flexibel genoeg zijn om in te kunnen spelen op toekomstige ontwikkelingen.

Onderhoud openbare ruimte

Onderhoud aan openbare ruimte is kostbaar in Gouda. Voor een heel belangrijk deel wordt dit veroorzaakt door bodemdaling. Ophogingen vinden plaats met het doel wegen droog, functioneel en veilig te houden. Door methoden toe te passen die tot een langere levensduur van de openbare ruimte leiden kunnen kosten bespaard worden. Dit is duurzamer en veroorzaakt voor bewoners minder overlast.

Eenmaal per 2 jaar wordt de drooglegging van wegen gemeten. De drooglegging is het verschil in hoogte tussen het polderpeil en de weg. Uit de meting van 2018 blijkt dat het aandeel zeer laag liggende wegvakken opnieuw iets is afgenomen. Aan de streefwaarde (max. 7% van het totale wegoppervlak heeft een drooglegging van 20 cm of minder) wordt voldaan.

drooglegging/jaar	0 t/m 20 cm	> 20 t/m 30 cm	> 30 t/m 40 cm	> 40 cm
2008	9%	12%	16%	63%
2010	9%	11%	17%	63%
2012	7%	10%	16%	67%
2014	7%	11%	16%	66%
2016	6%	10%	17%	67%
2018	5%	11%	17%	67%

Groene initiatieven

De accountmanager bewonersinitiatieven ondersteunt bewoners en andere partijen vanuit de stad met allerlei initiatieven. Door met ze mee te denken, zaken binnen de gemeentelijke afdelingen uit te zoeken en verbinding te leggen met andere initiatiefnemers en partijen in de stad zoals Gouda Bruist en GoudApot.

In 2018 zijn er 40 nieuwe initiatieven gestart via de Groen Moet Je Doen-regeling. In voorgaande jaren lag dit aantal rond de 20 per jaar. Het wordt door bewoners positief ervaren dat er een vast aanspreekpunt is binnen de gemeente. In september 2018 zijn er weer 3 groenprijzen uitgereikt. De initiatiefnemers werden hierbij in het zonnetje gezet, wat erg werd gewaardeerd.

Naast de Groen Moet Je Doen-initiatieven zijn er ook andere initiatieven, zoals de natuurspeeltuin in Oosterwei en de projecten van Singelpark. Ook voor deze grote initiatieven is het prettig één contactpersoon te hebben die zaken kan uitzoeken en de juiste collega's kan betrekken.

Richtlijnen reclameborden

Het college heeft in december de "Beleidsregels buitenreclame gemeente Gouda", inclusief toelichting, vastgesteld. Omdat de concessies van huidige exploitanten aflopen heeft de gemeente de gelegenheid om de buitenreclame opnieuw aan te besteden en hierbij ook ruimte te bieden voor digitale vormen van reclame. De beleidsregels buitenruimte geven het gewenste beeld en de mogelijkheden aan. Het realiseren van een vast netwerk van A0 displays en het mogelijk maken van digitale reclame en zorgt voor verhoging van de kwaliteit van reclamemeubilair en biedt de mogelijkheid voor het realiseren van hogere opbrengsten.

Speelbeleid

Sinds de invoering van de speelnorm in 2007 is het aantal kinderen in de leeftijd van 0 tot en met 12 jaar met bijna 21% afgenomen. Deze afname heeft echter geen gevolgen voor de speelvoorzieningen, in deze collegeperiode worden er immers geen speelplekken meer afgebouwd.

Op een tweetal speelplekken (Doorslag en Hulkestein) is de kwaliteit van de speeltoestellen slecht. Het vervangingsproject voor deze toestellen is opgestart, inclusief het overleg met bewoners. In 2018 is natuurspeeltuin 't Eiland geopend, een burgerinitiatief in Gouda Oost. Het aantal speelplekken per 31-12-2018 bedraagt 152 stuks. Dit is exclusief speelplek 't Eiland (bewonersinitiatief) en exclusief spelen in Westergouwe.

Water en riolering

De stad is kwetsbaarder geworden door de gevolgen van de klimaatverandering. Klimaatadaptatie gaat de effecten van klimaatverandering tegen. Deze verplichting wordt opgelegd vanuit de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie. Daarin is afgesproken dat het klimaatbestendig en water robuust inrichten in uiterlijk 2020 integraal onderdeel is van beleid en handelen. Dit betekent dat aanpassing van het watersysteem, maar ook van de ruimtelijke inrichting noodzakelijk is om de stad op termijn leefbaar te houden en wateroverlast, hittestress en droogte te voorkomen.

In 2018 is het nieuwe GRP (2019-2023) voorbereid. In het GRP geeft de gemeente aan hoe zij invulling geeft aan haar drie zorgplichten (vuilwater, grondwater en hemelwater). In het GRP legt de gemeente een deel van haar beleid voor klimaatadaptatie vast in het kader van de hemelwaterzorgplicht en de grondwaterzorgplicht. Daarnaast is er in 2018 een strategische samenwerkingsagenda voorbereid met het Hoogheemraadschap van Rijnland. Daarin spelen het onderwerp klimaatadaptatie een belangrijke rol.

Speciale aandacht is er voor de uitdagingen in de historische binnenstad. De zakkende bodem in de binnenstad leidt in toenemende mate tot overlast: defecte riolering, vocht problemen in huis en in de openbare ruimte. Aanpak van de overlast vraagt om verlaging van de grond- en oppervlaktewaterstand. Dat is alleen mogelijk als er afdoende bescherming is voor de op houten palen gefundeerde panden (ca. 15%) die verspreid door de binnenstad staan. Daarbij gaat het niet alleen om technische oplossingen, maar ook om een juridisch en maatschappelijk en houdbare verdeling van kosten en baten.

In 2018 is een start gemaakt met het Kaderplan Bodemdaling Binnenstad. Daarin worden voor deze opgave doelmatige strategieën ontwikkeld en de daarbij behorende maatregelen. Over het KBB wordt eind 2019 een besluit genomen. Het KBB dient als basis voor zowel de herziening van het Peilbesluit Stadsboezem Gouda als voor de inrichting van het riool in de binnenstad.

Aanleg gescheiden rioolstelsel

In het nieuwe GRP geeft de gemeente aan hoe zij invulling geeft aan haar drie zorgplichten (vuilwater, grondwater en hemelwater). De insteek is dat gemeente het beleid voortzet bij rioolvervangingen en scheidt schone en vuile waterstromen wanneer dat doelmatig is. Bij inzameling van het afstromend regenwater heeft transport op maaiveldniveau de voorkeur boven ondergrondse systemen. Als dit niet mogelijk of onvoldoende kostenefficiënt is, dan vindt afvalwaterinzameling plaats via een apart transportsysteem naar de afvalwaterzuivering.

Grondwaterzorgplicht

In het nieuwe GRP is opgenomen dat gemeente Gouda zoveel mogelijk de grondwaterstand in haar openbaar gebied wil beheersen. Het streven is dat er geen structurele belemmering ontstaat voor het gebruik van het openbaar terrein en geen structurele grondwateroverlast of -onderlast wordt veroorzaakt bij bewoners en bedrijven. De gemeente zal bijdragen aan het oplossen en voorkomen van grondwaterproblemen door maatregelen in de openbare ruimte te treffen als deze doelmatig zijn.

Een voorbeeld van een doelmatige oplossing is het aanleggen van een infiltratie- of drainagevoorziening bij de vervanging van de riolering in wijken waar woningen die op houten palen gefundeerd zijn.

Moderniseren van het beheer van rioleringen

De insteek in het nieuwe GRP is dat gemeente vasthoudt aan de huidige grootschalige aanpak bij vervangingsprojecten. Deze gaat vaak samen met een herinrichting of groot onderhoud en vraagt om een gedegen planvoorbereiding en uitgebreide communicatie met de buurt.

Het GRP legt de nadruk op kostenbesparing met het accent op maatregelen die echt noodzakelijk zijn en geen uitstel verdragen. Rioolvervangingsprojecten lopen overeenkomstig planning en budget met aandacht voor innovatiemogelijkheden.

Verkeer en parkeren

Verbeteren van bereikbaarheid, doorstroming en veiligheid

Met het vaststellen van het Uitvoeringsprogramma 2019 is een prioritering gemaakt van de uitvoering van het Mobiliteitsplan. Om het wensbeeld van het wegennet van het Mobiliteitsplan goed uit te voeren, is gestart met het opzetten van een gemeentelijk verkeersmodel, waarin de effecten van maatregelen vooraf doorgerekend kunnen worden. Dit biedt de basis voor diverse vervolgprojecten, zoals het instellen van 30 km in diverse wegen en doorstromingsmaatregelen.

Concrete projecten die in 2018 gestart zijn qua studie/voorbereiding, zijn:

- Verbeteren leefbaarheid Fluwelensingel - Blekerssingel;
- Verkeersveiligheid Goudkade – Koningin Wilhelminaweg;
- Verbeteren route Ridder van Catsweg – H. de Vrieslaan, inclusief aansluiting Bloemendaalseweg;
- Verkeersveiligheid Thorbeckelaan;
- Snelfietsroute Gouda- Rotterdam;
- Duurzame stedelijke distributie binnenstad;
- Bereikbaarheid Westergouwe/Gouda West (inclusief opwaardering N207);
- Inrichting schoolzones;
- Verbreding A20, komen tot voorkeursvariant;
- Verkeersveiligheid Bodegraafsestraatweg;
- Verkeersveiligheid Goudse Poort;
- Onderzoek verkeerskundige effecten van diverse ruimtelijke ontwikkelingen zoals de Sportzone.

Onder andere de volgende projecten zijn in 2018 gerealiseerd:

- Verbetering verkeersveiligheid Nieuwe Broekweg;
- Aanschaf snelheidsdisplays;
- Kentekenonderzoek doorgaand verkeer;
- Realisatie R-net-haltes op de Fluwelensingel ter hoogte van de Tiendewegbrug;
- Aanpassing oversteeklocatie op de Fluwelensingel ter hoogte van de Hanepraij;

Verbeteren van de kwaliteit van de dienstverlening parkeren

Met ParkeerService zijn in het najaar van 2018 nadere stappen gezet om meer producten en diensten te kunnen afnemen. Daaropvolgend zijn voorbereidingen getroffen om beheer van de parkeergarage, parkeerapparatuur op straat, uitgifte abonnementen en opvolging naheffingen door ParkeerService uit te laten voeren.

Na invoering van het 'mobiel parkeren' om parkeerbelasting te voldoen is in 2018 opdracht gegeven om de parkeerapparatuur op straat geschikt te maken voor kentekenparkeren. Nadat dit traject is voltooid kan de handhaving volledig geautomatiseerd op kenteken plaatsvinden. Om de parkeerdruk in de binnenstad te verminderen zijn de gemeentelijke parkeerterreinen opengesteld voor een deel van vergunninghouders die in de binnenstad woonachtig zijn.

Indicatoren

Omschrijving	Streefwaarde	Stand 2018
Titel Fairtrade Gemeente	Behouden titel	Titel is verlengd
Duurzame inkooptrajecten (in %)	100% vanaf 2015	Structureel in inkoopbeleid verwerkt
Aantal initiatieven waarbij de duurzaamheidsmakelaar heeft bemiddeld	Besteding beschikbare middelen	Het budget is voor 2/3 besteed aan inhuur duurzaamheidsmakelaar; 1/3 is gestoken in begeleiden van ruim 10 grote themaprojecten (waaronder sport, scholen, bedrijfsterreinen, Ecopark, communicatie, energietransitie)
CO ₂ emissie gemeentelijke organisatie	CO ₂ neutraal vanaf 2014	Wordt 100% gecompenseerd via Gold Standard Biogas Cambodja Credits
CO ₂ emissie stad	CO ₂ neutraal in 2040	In 2017 (laatst bekende jaar) gedaald naar een totaal van 306.600 ton (daling van 15.000 ton t.o.v. 2016)
Percentage wegvakken met drooglegging van 20 cm of minder	Max. 7% van het totale wegoppervlak heeft een drooglegging van 20 cm of minder	5%
Uitvoering Gemeentelijk rioleringsplan (GRP)	Gedurende 4 jaar gemiddeld 9,5 miljoen besteden aan rioolvervangingsprojecten	€ 6,8 miljoen (€ 2,7 miljoen onder het gemiddelde)
Scheidingspercentage afval	Toename naar 60% vanaf 2020	116 kg restafval/inwoner (was 218 kg)
Ongevallen kwetsbare verkeersdeelnemers	Afname met jaarlijks 10%	Het aantal ongevallen blijkt in 2018 met 10 stuks te zijn toegenomen ten opzichte van 2017 (dit is in lijn met de ontwikkeling in de rest van Nederland).

3.6.4 Verbonden partijen

Verbonden partijen	Doel
Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH)	De ODMH draagt bij aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving. Dit doet hij door milieutaken in de hele regio en bouw- en woningtoezichttaken in een deel ervan uit te voeren in opdracht van de aangesloten gemeenten en de provincie Zuid-Holland.
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)	De BSGR verzorgt de heffing en invordering van de lokale belastingen voor het Hoogheemraadschap van Rijnland en negen gemeenten. Daarnaast bepaalt de BSGR de hoogte van de WOZ-waarden voor alle onroerende zaken in de deelnemende gemeenten.
Cyclus N.V.	Cyclus NV voert taken uit op het gebied van Afvalbeheer (onder meer inzameling en verwerking), Reiniging en Gladheidsbestrijding.
Coöperatie Parkeerservice U.A.	Coöperatie Parkeerservice U.A. ondersteunt gemeenten bij het ontwikkelen, implementeren en uitvoeren van parkeerbeleid.

Omgevingsdienst Midden-Holland (milieudeel)

De milieutaken van de ODMH omvatten vergunningverlening, toezicht en handhaving van milieuregels, advisering, ontwikkeling en uitvoering van duurzaamheidsbeleid. De ODMH adviseert gemeenten over milieuaspecten bij ruimtelijke plannen. Daarnaast voert hij milieutaken uit ten aanzien van bodem, externe veiligheid, geluid- en luchtkwaliteit, archeologie, ecologie en milieueducatie. De ODMH houdt ook toezicht op de kwaliteit en veiligheid van officiële zwemwaterlocaties en badinrichtingen voor de gehele provincie Zuid-Holland. Ten slotte voert hij algemene taken uit zoals juridische ondersteuning en beleidsondersteuning, klachtenbehandeling, milieuvluchten, applicatiebeheer van het inrichtingenbestand, helpdesk en gebiedsgerichte controles.

Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland

De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de reinigingsheffingen en de rioolheffingen ter dekking van de kosten van het ophalen en verwerken van afvalstoffen en voor de werking van een adequaat rioolstelsel. De aanslagen zijn overeenkomstig de betreffende belastingverordeningen opgelegd.

Cyclus N.V.

Cyclus N.V. voert taken uit op het gebied van afvalinzameling en -beheer. Verdeeld over drie jaren wordt de opdracht integraal beheer van openbare ruimte (BOR) afgebouwd, per 31 december 2018 is deze taak niet meer bij Cyclus ondergebracht. Cyclus adviseert over regionaal en lokaal afvalbeleid. Als zodanig levert zij een bijdrage aan een schoon, heel en veilig leefmilieu. Naast het afvalbeheer heeft Gouda ook het reinigen van de openbare ruimte en de gladheidsbestrijding ondergebracht bij Cyclus.

Coöperatie Parkeerservice U.A.

ParkeerService ondersteunt gemeenten bij het ontwikkelen, implementeren en uitvoeren van parkeerbeleid. Daarnaast ondersteunt ParkeerService bij het maken van een vertaalslag tussen visies en parkeerbeleid en adviseert de coöperatie over verordeningen, tarifiering en parkeerexploitaties.

3.6.5 Wat heeft het gekost?

3.6.5.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2018 na 2e wijziging	Rekening 2018	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten				
PG Afwatering (blauw)	936	721	822	-101
PG Bruggen en tunnels	1.587	1.720	1.742	-22
PG Milieu	9.718	10.986	11.083	-96
PG Openbaar groen	3.125	3.846	3.645	201
PG Riolering (bruin)	14.434	14.653	13.802	851
PG Verkeer	4.021	4.169	4.114	56
PG Wegen, straten pleinen	11.852	11.640	12.299	-659
Totaal lasten	45.673	47.736	47.507	229
Baten				
PG Bruggen en tunnels	-103	-103	-98	-5
PG Milieu	-9.500	-10.839	-11.154	315
PG Openbaar groen	-10	-70	-89	19
PG Riolering (bruin)	-15.162	-15.373	-15.655	283
PG Verkeer	-3.729	-3.844	-4.113	269
PG Wegen, straten pleinen	-451	-568	-2.303	1.735
Totaal baten	-28.956	-30.797	-33.412	2.616

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2018 na 2e wijziging	Rekening 2018	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Saldo van baten en lasten	16.717	16.939	14.095	2.844
Toevoegingen aan reserves (lasten)	3.088	3.196	3.196	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-949	-1.270	-1.979	709
Gerealiseerd resultaat	18.856	18.865	15.312	3.553

3.6.5.2 Verschillenverklaring exploitatie

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Afwatering	101.000	N				
Voorziening groot onderhoud openbare ruimte: Op basis van de nacalculatie te activeren werkzaamheden openbare ruimte 2017 is aanvullend een bedrag van € 121.000 aan de voorziening gedoteerd ten laste van de dotatie aan de egaliseringsreserve Openbare ruimte. Dit was niet begroot. Hetzelfde voordeel doet zich voor bij de reserves.	121.000	N	I			
Dagelijks Onderhoud: Een deel van het beschikbare budget hoefde niet ingezet te worden omdat de onderhoudskosten via de voorziening groot onderhoud afgewikkeld konden worden.	20.000	V	I			
Milieu	96.000	N		315.000	V	
Afval: Het nadeel op de lasten Afval (€ 9.000) is opgebouwd uit een groot aantal componenten. Door lagere exploitatiekosten kon een voordeel op het afvalbrengstation gerealiseerd worden (€ 42.000 V), ook op afvalinzameling bedrijven en kadaveruiming waren er voordelen (totaal € 111.000). Hogere lasten traden op bij afvalverwijdering (€ 226.000), voornamelijk in verband met extra kosten van verwijdering van bijplaatsingen. De kosten van afvalinzameling waren € 350.000 hoger, veroorzaakt door de niet-begrote lasten PMD-zakken, nieuw uitgezette minicontainers en verstrekte afvalpassen (vooral in Westergouwe en Middenwillens). Ondanks de reductie in het tonnage restafval stegen de kosten van afvalverwerking (€ 234.000). De belangrijkste oorzaak daarbij is de toename van de sorteer- en vermarktungskosten PMD. De post kwijtscheldingen was € 38.000 hoger dan begroot. Op basis van de berekening 100% kostendeckering kon er aanmerkelijk minder aan de voorziening afvalstoffenheffing gedoteerd worden: een voordeel van € 793.000. Het saldo van de lasten (€ 9.000 nadeel) komt op basis van nacalculatie van de compensabele BTW ten laste van het resultaat.	9.000	N	I			
Afval: Aan de batenkant worden voordelen gerealiseerd bij de inkomsten PMD (€ 256.000), bestuurlijke boetes (€ 63.000) en opbrengst afvalstoffenheffing bewoners (€ 20.000). De zwerfafvalbijdrage, ontvangen van het Rijk, was € 46.000 hoger dan voorzien. De inkomsten reinigingsrechten bedrijven bleven achter bij de begroting: een nadeel van € 142.000. Bedrijven maken meer en meer gebruik van een andere afvalinzamelaar. Het saldo van de baten (€ 270.000 voordeel) komt op basis van nacalculatie van de compensabele BTW ten gunste van het resultaat.				270.000	V	I
Milieuplannen: Hogere lasten in het kader van intensivering duurzaamheid (€ 52.000) en € 17.000 niet begrote baten (plaatsingsvergoeding elektrische laadpalen).	52.000	N	I	17.000	V	I
Milieuplannen: Kosten nazorg Groenhovenlocatie: zowel de lasten als baten waren niet begroot.	32.000	N	I	32.000	V	I
Overig	3.000	N	I	4.000	N	I
Openbaar Groen	201.000	V		19.000	V	
Voor een bedrag van € 193.000 wordt het voordeel veroorzaakt doordat geplande groenwerkzaamheden niet in het boekjaar plaats konden vinden vanwege de weersomstandigheden. Aan de raad wordt voorgesteld om dit bedrag in 2019 opnieuw beschikbaar te stellen ter dekking van de kosten van de werkzaamheden die hiervoor in 2019 plaatsvinden.	193.000	V	I			
Als onderdeel van een transactie met het Hoogheemraadschap kon een stuk grastalud bij een waterkering verkocht worden. De verkoopopbrengst (€ 16.000) was niet begroot.				16.000	V	I
Overig	8.000	V	I	3.000	V	I
Riolering (bruin)	851.000	V		283.000	V	
Riool: Het voordeel op de lasten is opgebouwd uit een aantal onderdelen. De belangrijkste is de lagere dotatie aan de voorziening riolering (€ 850.000 voordeel), op basis van de berekening 100% kostendeckendheid. Het bedrag aan kwijtscheldingen was € 19.000 hoger dan begroot. Een voordeel op de kosten dagelijks onderhoud (€ 90.000) ging gepaard met een nadeel op de kosten groot	851.000	V	I			

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
onderhoud (€ 122.000). De overige verschillen op de lasten betreffen een aantal kleinere afwijkingen. Het saldo van de lasten (€ 851.000 voordeel) komt op basis van nacalculatie van de compensabele BTW ten gunste van het resultaat.						
Riool: Het voordeel bij de baten wordt veroorzaakt door meerinkomsten rioolheffing (€ 274.000), voornamelijk in verband met afwikkeling voorgaande jaren. Een voordeel van € 11.000 wordt veroorzaakt door van derden ontvangen bijdragen rioolaansluitingen. Deze waren niet begroot. Het saldo van de baten (€ 283.000 voordeel) komt op basis van nacalculatie van de compensabele BTW ten gunste van het resultaat.				283.000	V	I
Verkeer	56.000	V		269.000	V	
Parkeren: Het saldo bij de lasten wordt voor een deel verklaard door toegenomen kosten mobiel betaald parkeren (€ 23.000). Daar staan ook inkomsten parkeren tegenover. Een voordeel trad op bij de toerekening kosten verkeersontheffingen (€ 22.000). Ten opzichte van de begroting werd voor een bedrag van € 51.000 minder toegerekend aan interne kosten parkeerhandhaving. De externe kosten namen met dit bedrag toe. De kosten van het onderhoud / schades aan de zgn. zakpalen vielen hoger uit dan begroot (€ 37.000). De inkomsten uit parkeren lagen € 176.000 boven de begroting, voornamelijk veroorzaakt door het toegenomen gemak van mobiel betaald parkeren. Het overige nadeel op de lasten Parkeren (€ 6.000) is opgebouwd uit een aantal afzonderlijke posten.	30.000	V	I	176.000	V	I
Stationsgarage: Door een hogere bezettingsgraad, deels door meer verkochte abonnementen, lagen de inkomsten € 95.000 boven begroot.	9.000	N	I	95.000	V	I
Verkeersmaatregelen: De kosten van verkeersschades (aanrijdschades, verwijderen oliesporen etc.) waren € 73.000 hoger dan voorzien. De opbrengsten van de op de veroorzaker verhaalde schade lagen € 36.000 boven begroot.	73.000	N	I	36.000	V	I
Herontwikkeling Zuidelijk Stationsgebied: de kosten en opbrengsten die in het kader van dit project worden gemaakt worden verrekend met de gelijknamige reserve.	70.000	V	I	6.000	N	I
Fietsparkeren: In de begroting was rekening gehouden met een verkoopopbrengst van de verkochte weesfietsen. Door verschuiving in het project wordt de opbrengst niet in 2018 gerealiseerd.	1.000	N	I	58.000	N	I
Het nieuwe onderhoudscontract op de verkeersregelinstallaties viel goedkoper uit dan begroot.	25.000	V	I			
Overig	14.000	V	I	26.000	V	I
Wegen, straten en pleinen	659.000	N		1.735.000	V	
Openbare verlichting: Een voordeel van € 46.000 heeft betrekking op uitloop van de in 2018 gestarte vervanging van verlichtingsarmaturen. Aan de raad wordt voorgesteld dit bedrag in 2019 opnieuw beschikbaar te stellen zodat dit project kan worden afgerond.	46.000	V	I			
Openbare verlichting overig: Voor een bedrag van € 41.000 wordt het voordeel bepaald door lagere energiekosten onder meer in verband met afrekening voorgaande jaren. Het onderhoudscontract met de marktpartij viel € 22.000 lager uit dan begroot. Het overige voordeel betreft een aantal afzonderlijke kleinere posten.	86.000	V	I			
Kolkenreiniging: Deze kosten worden betrokken bij het totaal van de kosten riolering. De afrekening kolkenreiniging heeft in 2018 niet plaatsgevonden en leidt daarmee tot een voordeel. Een aanvullende afrekening over 2018 kan leiden tot een nadeel in het volgend boekjaar.	265.000	V	I			
Werken voor derden: Zowel de lasten als de baten waren niet begroot.	342.000	N	I	342.000	V	I
Degeneratievergoeding: De van nutsbedrijven ontvangen bijdrage herstraten nutssleuven was hoger dan begroot. Deze extra ontvangst is gedoteerd aan de onderhoudsvoorziening openbare ruimte ter dekking van kosten toekomstig herstel. Zowel de aanvullende inkomsten als de dotatie aan de onderhoudsvoorziening waren niet begroot.	128.000	N	i	128.000	V	I
Voorziening groot onderhoud openbare ruimte: Het voordeel bij de baten heeft te maken met de vrijval van dat deel van de voorziening dat betrekking heeft op dagelijks onderhoud openbare ruimte. In de eerste maanden van 2019 zijn achterstanden geconstateerd op het dagelijks onderhoud. Voorstellen zullen worden gedaan om dit bedrag in te zetten ter dekking van kosten wegwerken achterstanden dagelijks onderhoud.				1.277.000	V	I
Voorziening groot onderhoud openbare ruimte: Op basis van de nacalculatie 2017 is aanvullend een bedrag van € 618.000 aan de voorziening gedoteerd ten laste van de dotatie aan de egaliseringsreserve Openbare Ruimte. Dit was niet begroot. Een identiek voordeel doet zich voor bij de reserves.	618.000	N	I			
Malus Cyclus: In het laatste jaar dat deze malus op de kwaliteit van de uitgevoerde werkzaamheden openbare ruimte werd opgelegd kon € 20.000 minder in rekening gebracht worden. De opbrengsten uit buitenreclame vielen € 12.000 lager uit dan voorzien.				32.000	N	I

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Geo-informatie: Automatiseringslasten vielen lager uit dan begroot doordat een gunstiger contract kon worden afgesloten.	49.000	V	I			
Gladheidsbestrijding: Lagere kosten in verband met minder sneeuwruim-activiteiten.	27.000	V	I			
Overig	44.000	N	I	20.000	V	I

3.6.5.3 Verschillenverklaring reserves

Omschrijving (bedragen * € 1)	Bedrag	V/N	I/S
De onttrekking aan de reserve Zuidelijk Stationsgebied is in 2018 € 63.000 lager uitgevallen dan geraamd.	63.000	N	I
Egalisatiereserve openbare ruimte: het bedrag heeft betrekking op de correctie op de dotatie aan de egalisatiereserve openbare ruimte en de daarmee samenhangende dotatie aan de voorziening groot onderhoud openbare ruimte	772.000	V	I

3.6.5.4 Investerings

Investerings op basis van jaar gereed (bedragen * € 1.000)	Gepland 2018	Werkelijk 2018	Vershil
Afval investeringsbudget	727	294	433
Investerings wegen grijs	8.682	8.000	682
Parkeren	415	187	228
Riolering	5.954	6.797	-842
Verbetering openbare ruimte Goudse Poort	168	193	-25
Verkeer - Fietsveiligheid	200	50	150
Vervanging VRI	430	30	400
TOTAAL	16.577	15.550	1.027

Toelichting op het investeringsoverzicht

Afval investeringsbudget

Een deel van de kosten gerelateerd aan AfvalScheidenLoont is ten laste gebracht van de reguliere afvalexploitatie en is niet ten laste van het investeringsbudget gekomen. Voorgesteld wordt om de restant investeringsbudgetten te bundelen tot één investeringsbudget Afvalinzamelvoorzieningen ter dekking van de kosten van onder meer (ondergrondse) containers.

Investerings wegen grijs

Het investeringsbedrag Investerings maatschappelijk nut openbare ruimte bedroeg nagenoeg de daarvoor beschikbare € 3,5 miljoen. De onderschrijding op de uitgaven hebben zich met name voorgedaan bij het investeringsbudget Lange Termijn Investerings en hebben te maken met een verrekening met een andere financieringsbron. Deze verrekening was niet in de begroting opgenomen.

Parkeren

De upgrade van de straatapparatuur ten behoeve van kentekenparkeren wordt begin 2019 afgerond. Voorgesteld wordt om het investeringsbudget beschikbaar te houden voor dit doel.

Riolering

Op basis van de projectprognose medio 2018 heeft een bijstelling van de investeringsbudgetten plaatsgevonden. Een uiteindelijk vlottere doorloop van rioleringswerkzaamheden in het laatste kwartaal 2018 (onder meer bij de werkzaamheden op de Raam) zorgde ervoor dat aannemers een aantal termijnstaten eerder konden indienen. Dit leidt tot een overschrijding.

Verbetering openbare ruimte Goudse Poort

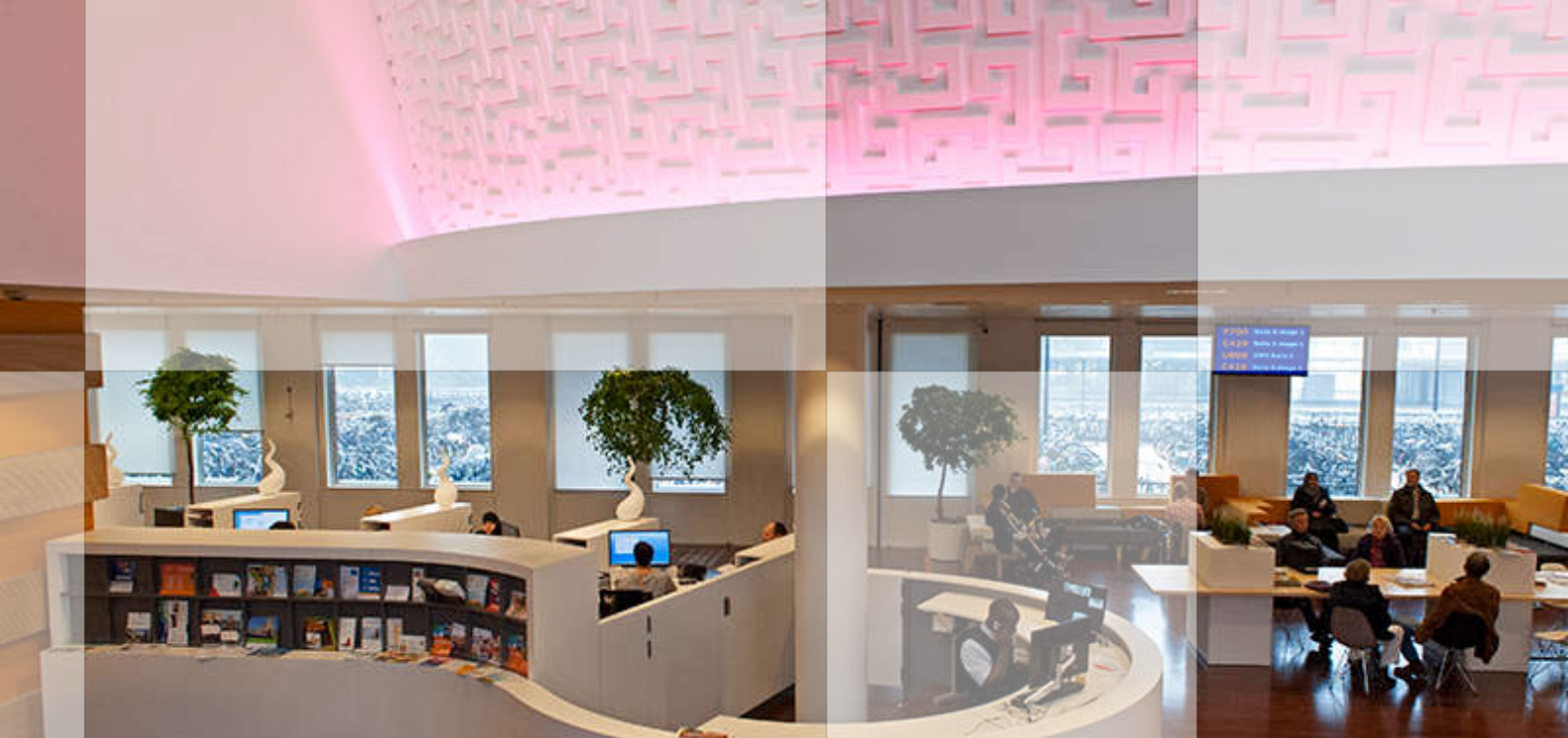
De overschrijding wordt veroorzaakt door niet begroot meerwerk, waaronder accountantskosten. De kapitaallasten worden gedekt uit de reserve Goudse Poort.

Verkeer

De integratie van een aantal projecten in het bredere Mobiliteitsplan-uitvoeringsprogramma heeft ervoor gezorgd dat de uitvoering van een aantal projecten in tijd is opgeschoven.

Vervanging VRI

Van een aantal VRI's blijkt de technische staat beter te zijn dan verwacht. Dat heeft er voor gezorgd dat de uitgaven niet in 2018 hebben plaatsgevonden. De begroting 2019-2022 is reeds aangepast op dit nieuwe uitgavenschema.

3.7 Burgerinitiatieven en publiekszaken

Toelichting bij de foto:
De publieksbalie in het Huis van de Stad.